16.9.2025

Lausunto: HE 65/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi raideliikennelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Arvoisat Liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsenet,

OSJD/GOST-standardin mukaisen kaluston käytön Suomen sisäisissä puutavara- ja kemikaalivaunukuljetuksissa on ollut sallittua määräaikaisella muutoksella vuoden 2026 loppuun saakka. Tällä on haluttu turvata yritysten mahdollisuus hankkia EU-standardien mukaista rautatievaunukalustoa. Tilanteen ollessa epäselvä siltä osin, että tuleeko OSJD/GOST-standardien mukaisen kaluston käytön salliminen jatkumaan, ei yritykset ole lähteneet tekemään laajamittaisia kalustoinvestointeja. Nyt kaavaillulla määräajan jatkolla halutaan edelleen antaa yrityksille aikaa tehdä riittävät kalustoinvestoinnit.

Mikäli OSJD/GOST vaunujen poikkeusmahdollisuutta jatketaan vuoden 2028 loppuun ilman selkeää suunnitelmaa tai vaatimusta uuden kaluston hankkimiseksi, riskinä on, että tilanne jatkuu edelleen sellaisena, etteivät yritykset tee investointipäätöksiä EU standardit täyttävään kalustoon. Poikkeuslupa ei saa muodostua keinoksi, jolla yritykset voivat lykätä investointejaan ja hyödyntää sääntelyn joustoja ilman todellista sitoutumista kaluston uudistamiseen.

Uuden poikkeusluvan myöntämisen tulisi näin ollen olla siirtyminen EU-vaatimusten mukaiseen kalustoon. Nykyisen poikkeusluvan aikana ei ole hankittu tai suunniteltu uutta kalustoa, mikä osoittaa, ettei tarvittavaa siirtymistä ole tapahtunut.

Uuden poikkeusluvan yhteydessä tulee asettaa tiukat ehdot ja aikataulut siirtymiselle EU-vaatimusten mukaiseen kalustoon. Tämä varmistaisi, että yrityksillä on selkeä vastuu ja kannustin hankkia uutta kalustoa, eikä poikkeuslupaa käytetä väliaikaisena helpotuksena ilman pitkän aikavälin muutosta.

Lisäksi OSJD/GOST vaunujen käytön määräajan jatkamisessa pitää ottaa huomioon huoltovarmuustekijät vaunujen varaosien toimittamisen osalta.

Huomionarvoisena pidämme myös sitä, että Suomessa on pitkät perinteet rautatiekaluston valmistuksessa ja kehittämisessä, ja maassa on useita yrityksiä ja organisaatioita, jotka ovat erikoistuneet tähän alaan. Näin ollen nämä rautatiekalustoon tehtävät investoinnit voivat myös luoda Suomeen lisää työtä.

Markku Lehtinen
Puheenjohtaja
Rautatiealan Unioni RAU ry